

или по точно тя се състои в размяна на писма и покани между Фани и Ханс Кароса (председател на ЕПС), получаване на безплатни немски списания и отпускане на 2 стипендии от Германия. Типично по нашенски писателите се възползват от немските покани и на два пъти, два различни състава посещават Германия през 1942 г., където им уреждат **“среща на поетите във Ваймар”** и екскурзии из немските градове. След завръщането си някои от тях написват статии и пътеписи, за което после горчиво ще се каят. Сиромашкият български писател никога не е имал възможност сам да обходи и опознае света или поне европейския континент. Единственият му шанс са държавните командировки или гостоприемна чужда покана. Е, понякога жаждата за пътешествия и откривателство му излиза солено, както е в случая с Чавдар Мутафов и Павел Спасов – постфактум германската екскурзия се плаща със шестмесечно въдворяване в ТВО – Дупница. Да не говорим за Д. Шишманов и Д. Талев, за проф. Б. Йоцов които са обвинени и в други прегрешения спрямо комунизма и присъдата над тях е много по-тежка. Друг път обаче не е така – днес никой не обвинява платените партийни корифеи на СБП от времето на тотализма за неизброимите им “творчески” командировки из бившия СССР, из цяла Европа и дори в Америка на гърба на собствената ни държава. И демокрацията си е тяхна, както и социализма. Но след 9.IX.1944 г., когато писателите екскурзианти са арестувани от ДС и над живота им надвисва заплаха, мнозина отричат участието си в германската авантюра. Признанията на Ч. Мутафов таят надежда за смекчаване на “вината” или тайно желание да индивида да се скрие в авторитетното мнозинство.

### Народният съд – 1945 г.

Развоят на събитията е известен – обратният ход на историята е описан в “томове – грамади”, както казва поетът Н. Вапцаров, но “мъката” продължава да се скита неописана, понеже никога не се е изчерпвала, а само си сменя адресата. Фани П. Мутафова е арестувана на 13.X.1944 г. Идва времето, в което самозвани узурпатори и съдници ще ѝ търсят сметка за извънмерния патриотизъм, за пламенния и открит характер, за активното участие в публичния живот през годините на Втората световна война. Съвсем леко бе открехнат архива на ДС, въпреки гръмогласната врява около акта на краткотрайното разсекретяване. И то бе мимикрия на демократизация, както всичко останало в нещастната ни държава. В досието на Фани липсват документи за разпитите и престоя в следствения арест през страшните месеци на 1944 г., докато се пазят саморъчните протоколи от разпитите на убитите от народния съд министри Димитър Шишманов и Борис Йоцов. Единствените свидетелства от това време са съдебните документи и протокола за разпит<sup>37</sup>

<sup>37</sup> Вж. Приложение №